

(ISSN: 2602-4047)

İltar, L. (2021). Speech Rate of Listening Texts in the Coursebooks Used in Teaching Turkish as Foreign Language, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(14), 1658-1689.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.465>

Article Type (Makale Türü): Research Article

SPEECH RATE OF LISTENING TEXTS IN THE COURSEBOOKS USED IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Latif İLTAR

Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Turkey, liltar@ybu.edu.tr

ORCID: 0000-0002-2807-8083

Received: 20.05.2021

Accepted: 18.08.2021

Published: 07.09.2021

ABSTRACT

Listening, one of the four basic language skills, is of great importance in terms of establishing correct communication. In the Common European Framework of Reference for Languages, it is stated that, in order for foreign language learners to comprehend the texts they are exposed to, the listening text recordings and dubbings should be presented in a slow and clear manner, including those at B1 level. In this respect, listening texts should be arranged in a way that the listener can understand, in other words, they should be adapted to the levels of the learners. Otherwise, the target audience may face difficulties in comprehending the text. This study, which aims to determine the speech rate of the listening texts in the textbooks used in the teaching of Turkish as a foreign language, was determined as a qualitative research. In the research, a case study, one of the qualitative research designs, was conducted. In the study, document analysis method was used to obtain data. The research objects of the study is composed of the recorded listening texts in the textbooks of Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti (meaning, Seven Climate Turkish Teaching Set) (YİTÖS) A1, A2, B1 Levels and Gazi Turkish Teaching Set for Foreigners (GAZİ) A1, A2, B1 Levels. It has been determined that the number of listening activities in the YİTÖS textbooks, which were included in the scope of the study, was 45% higher than that of the listening activities in Gazi textbooks. In the study, it was concluded that the average number of words per minute in the listening activities included in the Gazi A1, A2, B1 textbooks was 37% higher than the YİTÖS A1, A2, B1 textbooks, and even the speech rate in the Gazi A1 textbook was higher than that of the YİTÖS B1 textbook.

Keywords: Coursebooks of teaching Turkish as a foreign language, listening texts, speech rate, teaching Turkish as a foreign language.

INTRODUCTION

Regarded as one of the four basic language skills, listening is the most common skill people encounter in daily life. However, this may differ in the first language acquisition, education, and foreign language learning. Listening, which is unquestionably the most widely exposed skill in daily life, excluding bilingual learners, in the processes of the first language acquisition and education, may vary in accordance with the place where the target language is learned in the foreign language learning process. If foreign language learning takes place in a place where the target language is used as the mother tongue, the exposure rate to the target language is quite high, whereas if the foreign language learning takes place in a place where the target language is not used as the native language, the exposure to listening skill in the target language can be seen at very low levels. Even if foreign language learning takes place in a place where the target language is not used as the mother tongue, the listening skill may only consist of in-class listening activities.

In places where the target language is not used as the first language in foreign language learning processes, curricula and teaching sets (coursebooks) have a significant role. In places where the target language is used as their mother tongue, language learners may encounter the target language in many different ways in daily life without realizing that they have been continuously encountering it, and in many ways, latent learning can take place. However, in places where the target language is not spoken as the mother tongue, the teaching sets in the language courses, where they study to learn a new foreign language, students can often be the only source determining the teaching process. This reveals the importance of teaching sets in the language learning process.

If a specific purpose education (ESP-like programs) is not aimed at the foreign language teaching processes addressing adults, education that includes four basic language skills should be planned equally. However, when the teaching sets are examined, it is seen that four basic language skills are not given room equally. In a study conducted by Korkmaz (2019, p. 137), it is revealed that the time allotted for the reading texts are 400% higher in *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti* and 500% more in *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti* in terms of the time allotted explicitly for each skill. These rates show how little importance is given to listening skills in the coursebooks focusing on teaching Turkish as a foreign language is compared to the importance given to reading skills.

Listening comprehension is an extremely integrative skill. It plays a vital role in the language learning/acquisition processes by facilitating the emergence of other language skills (Vandergrift, 1999, p. 170). According to Krashen and Terrel (1998, p. 32), it is claimed in "the input hypothesis" that listening comprehension and reading are of primary importance in the language programs/syllabi and the ability to speak (or write) fluently in a second language will come naturally over time. In this respect, listening skill directly affects the speaking and writing skills, which are regarded as the productive skills.

Listening is the ability to fully comprehend the message that a person speaking or reading aloud wants to convey (Özbay, 2008, p. 5). In this respect, the listening text presented to the audience should be understandable. In

particular, the fact that the listening texts used in foreign language teaching are suitable for the learner's level effectively makes sense of what the learner listens. The use of words and grammar appropriately selected for the level, the speed and pronunciation appropriate to the level affect the audience's interpretation of the text.

In the studies conducted in the literature, it is seen that the conversations of native speakers with foreign-language speakers differ in accordance with their conversations with other native speakers. These differences are as follows:

- Speaking more slowly
- Speaking louder
- Saying more clearly
- Exaggerated pronunciation
- More pauses
- More emphasis on reinforcement
- Shorter phrases
- Avoiding syntactic complexity
- Avoiding low frequency structures and idioms (Brulhart, 1986, p. 29-30).

According to the input hypothesis, language acquisition can only occur when a message being transmitted is understood. It is presumed that we have acquired languages through comprehensible input. In that case, the most important element of any language teaching program is considered to be input. (Krashen and Terrell, 1998, p. 55). Input refers to anything in the language that is heard and read and has a communicative purpose. Learners hear or read the language, including vocabulary, grammar, and specific language features such as pronunciation and other messages conveyed. These features are processed in the student's language system only if they are related to meaning and thus being understandable (Benati, 2020, p. 60). In foreign language teaching, the limited language ability of a language learner is taken into consideration (Durmuş, 2013 p. 136). Listening texts should be arranged in a way that the listener can understand. In this regard, the speed at which the listening texts are recorded/vocalized should be adapted according to the students' levels. Otherwise, the audience may have difficulty in making sense of the text.

The speed of the recordings of the listening texts may hinder the listening comprehension of the lower level students. It is important to take into account the speed at which the texts are vocalized and carefully evaluate the differences between the speed at which the listening texts are recorded at different proficiency levels (Tozlu, 2017, p. 42-43). The speech rate is defined as an important factor affecting listening comprehension. Although there is a widespread belief that slower recordings of the listening texts facilitate listening comprehension, experimental studies also reveal conflicting findings (Zhao, 1997, p. 49). The fact that the vocal speeds are below the level can also cause some problems. Slow pronunciation can distract students, cause focusing problems, cause thinking in the native language, and the meaning of sentences can be missed due to the disconnection

between words (Bozavli, 2017, p. 52). For this reason, it is an important factor that the listening speeds are not below the level.

In the Common European Framework of Reference for Languages (Council of Europe Department of Modern Languages [EC / MDB], 2013, p.32), speaking speed at A1, B1 and C2 levels is mentioned in defining the expected recommendation levels on listening skill. Definitions of Listening-Related Levels are as follows:

A1: I can understand the concrete things about me or my family, or the things that take place around me, with very simple sentences and only when they are spoken slowly and one by one with the words I know.

B1: I can understand the main point of a conversation when understandable and moderately simple language is used and when it comes to familiar things such as work, school, leisure time, and the like. If spoken very slowly and clearly, I can understand the basics of radio and television broadcasts related to current events, my profession, and my interests.

C2: I have no difficulty understanding the language spoken live or recorded in the media, even if it is spoken fast. I may just need some time to get used to the different speaking style / accent.

As stated in the Common European Framework of Reference for Languages, it is stated that the texts listened should be slow and clear, including the B1 level, in order to make sense. In this sense, the listening texts' speeds in the textbooks used in teaching Turkish as a foreign language should be classified according to levels.

This study aims to examine the speed of the recordings of the listening texts in textbooks used in teaching Turkish as a foreign language. The main problem sentence of the study, "How is the difference between the speed of the recording of the listening texts in the textbooks used in teaching Turkish as a foreign language?" constitutes the question. The study seeks answers to the following sub-questions in addition to this problem statement.

- What is the numerical distribution of the listening activities in the textbooks used in teaching Turkish as a foreign language?
- To what extent does the numerical distribution of listening activities in the textbooks used in teaching Turkish as a foreign language differ according to the teaching sets?
- What is the rate of difference in the speed of the recordings of the listening texts in the textbooks used in teaching Turkish as a foreign language according to the levels?
- What is the rate of difference between units in the rate of the recordings of the listening texts in textbooks used in teaching Turkish as a foreign language?
- What is the ratio of the slowest and fastest recordings of the listening texts at the same level in the textbooks used in teaching Turkish as a foreign language?
- What is the rate of difference between the recording rates of the listening texts in the textbooks used in teaching Turkish as a foreign language, according to the teaching sets?

METHOD

Research Design

This study, which aims to determine the speech rate of the listening texts in the textbooks used in the teaching of Turkish as a foreign language, was determined as a qualitative research. In the research, a case study, one of the qualitative research designs, was conducted. In the study, document analysis method was used to obtain data. Document analysis includes the analysis of written materials containing information about the case or cases aimed to be investigated (Yıldırım and Şimşek, 2016, p.189).

Research Objects

The research objects of the study was prepared by Yunus Emre Institute's *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti* A1, A2, B1 textbooks and the recorded listening texts in the *Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti* A1, A2, B1 textbooks prepared by Gazi University constitute the research objects of the study.

According to the study carried out by Erdil (2018, p. 108), it was determined that the most widely used three coursebooks/textbooks in the field of teaching Turkish as a Foreign Language at tertiary level are as follows: *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti*, *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti* and *Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti*. It was revealed in the study that *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti* was used in 33 universities, *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti* in 17 universities, and *Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti* was used in 17 universities. For this reason, the two teaching sets to be used in the research objects of the study were selected as *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti* and *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti*.

In the Common European Framework of Reference for Languages (2013, p. 32), it is mentioned that the recordings of the listening texts at A1 and B1 levels should be slow and clear when looking at the competence definitions of listening skills. For this reason, the research objects of listening text recording speeds was determined as A1, A2 and B1 levels.

Data Collection and Analysis

The most frequently used method for measuring the recording rates is the number of words per minute calculated by dividing the total number of words by the speaking time in minutes (Huang and Graf, 2020, p. 61). In order to determine the speed of recording of the listening texts in the textbooks used in teaching Turkish as a foreign language, the listening activities in the A1, A2 B1 textbooks in the *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti* and *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti* were examined using the method of document analysis and the words per minute resulting from the examination. The number is expressed in terms of percentage and numerical value.

In the determination of the number of words per minute in the listening activities, the starting and ending time of the recordings of the listening materials was taken as a basis, and the parts containing the information about the activities were not taken into account. In addition, listening activities with no sentence usage or frequent pauses were not included in the scope of the study. The activities that have not been examined in the research are:

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Level A1: “Alfabe öğreniyorum”, “Milletler”, “Güle Güle Sana”, “Sayılar”, “Uzun İnce Bir Yoldayım”, “Filiz ve Mehmet’in Özellikleri”, and “Bugün Bayram”.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti, A2 Level: “Nane Limon Kabuğu”, “Senden Başka”

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti, B1 Level: “Yalan Dünya”, “Rüyalarda Buluşuruz”

Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti, A1 Level: “Yeni Kelimeler”.

FINDINGS

Numerical Data of Listening Activities in Textbooks Used in Teaching Turkish as a Foreign Language

In this section, all of the listening activities in YİTÖS and GAZİ A1, A2, B1 textbooks are shown numerically by levels with tables and graphics.

Numerical Distribution of YİTÖS and GAZİ Listening Activities According to Levels

Table 1. Numerical Data of Listening Texts

A1									
	Unit 1	Unit 2	Unit 3	Unit 4	Unit 5	Unit 6	Unit 7	Unit 8	Total
YİTÖS	9	3	3	4	3	4	3	4	33
GAZİ	3	4	3	4	4	4			22
A2									
	Unit 1	Unit 2	Unit 3	Unit 4	Unit 5	Unit 6	Unit 7	Unit 8	Total
YİTÖS	4	5	3	4	3	4	3	4	30
GAZİ	4	4	4	4	4				20
B1									
	Unit 1	Unit 2	Unit 3	Unit 4	Unit 5	Unit 6	Unit 7	Unit 8	Total
YİTÖS	3	5	3	3	3	4	3	3	27
GAZİ	4	4	4	4	4				20

While YİTÖS A1, A2 and B1 textbooks have eight units each, Gazi textbooks have six units at A1 and five units at A2 and B1 levels.

There are a total of 90 listening activities, 33 in the YİTÖS A1 textbook, 30 in the A2 textbook, and 27 in the B1 textbook. YİTÖS A1 level an average of 4.1 per unit; 3.7 at A2 level; There are 3.3 listening activities at the B1 level. The listening activity in a unit at A1 level is in the first unit with a maximum of 9 listening activities, and in the second, third, fifth and seventh units with at least 3 listening activities. The listening activity in a unit at A2 level is in the second unit with a maximum of 5 listening activities, and in the third, fifth and seventh units with at least 3 listening activities. The listening activity in a unit at B1 level is in the second unit with a maximum of 5 listening activities, and in the first, third, fourth, fifth, seventh and eighth units with at least 3 listening activities.

The listening activities in the Gazi textbooks do not differ much according to the levels and units as in the YİTÖS textbooks. There are 22 listening activities in Gazi A1 textbook, 20 in A2 and B1 textbooks, and a total of 62

listening activities. In Gazi A1 coursebook, there are 3 listening activities in the first and third units and 4 in the other units. There are 4 listening activities in each unit in A2 and B1 textbooks.

Numerical Comparison of YİTÖS and GAZİ Listening Activities According to Levels

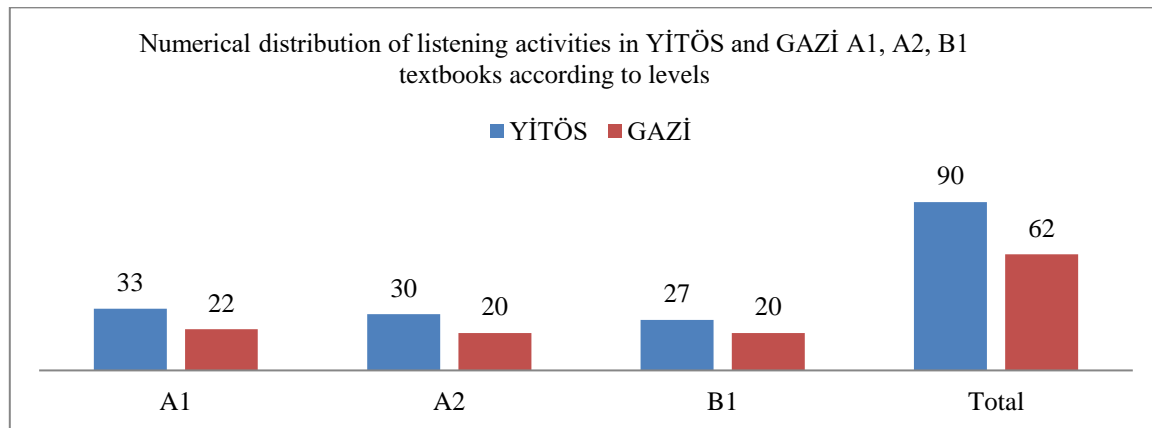

Figure 1. Numerical Distribution of Listening Activities in YİTÖS and GAZİ A1, A2, B1 Textbooks According to Levels

The number of listening activities in YİTÖS A1, A2 and B1 textbooks is higher than the number of listening activities in Gazi textbooks at all levels. The number of listening activities in YİTÖS textbooks is 33% higher in A1 textbook, 50% more in A2 textbook, and 35% more in B1 textbook than the number of listening activities in Gazi textbooks. The total number of listening activities in YİTÖS A1, A2 and B1 textbooks is 45% higher than the total number of listening activities in Gazi A1, A2 and B1 textbooks.

Data on the Recording Speed of Listening Activities in Textbooks Used in Teaching Turkish as a Foreign Language

In this section, the listening activities in the YİTÖS and GAZİ textbooks in the context of the speed of their recordings are included in the scope of the study, based on the number of words per minute, and their unit and level averages are shown in tables and graphics.

Recording Speed of Listening Texts in Textbooks Used in Teaching Turkish as a Foreign Language According to Levels

Table 2. Data on the Number of Words Per Minute in Listening Texts

A1									
	Unit 1	Unit 2	Unit 3	Unit 4	Unit 5	Unit 6	Unit 7	Unit 8	Average
YİTÖS	71	67	73	71	80	88	64	80	74
GAZİ	77	92	102	102	119	108			100
A2									
	Unit 1	Unit 2	Unit 3	Unit 4	Unit 5	Unit 6	Unit 7	Unit 8	Average
YİTÖS	87	89	72	75	89	81	74	86	82
GAZİ	122	125	127	125	123				124
B1									
	Unit 1	Unit 2	Unit 3	Unit 4	Unit 5	Unit 6	Unit 7	Unit 8	Average
YİTÖS	94	100	95	105	106	83	84	87	94
GAZİ	111	123	112	127	117				118

It was determined that an average of 74 words per minute in the YİTÖS A1 textbook, 82 words in the A2 textbook and 94 words in the B1 textbook were recorded. In YİTÖS textbooks, it is seen that the speed of recording increases as the level progresses. It is observed that the average number of words per minute increased by 10% at A2 level compared to A1 level, and by 17% at B1 level compared to A2 level.

It was determined that an average of 100 words per minute was recorded in the Gazi A1 textbook, 124 words in the A2 textbook and 118 words in the B1 textbook. It is observed that the speed of recording increases when transitioning from GAZİ A1 textbook to A2 textbook, while the speed of recording decreases when transitioning from A2 to B1. It is seen that the average number of words per minute increased at the A2 level by 24% compared to the A1 level, while at the B1 level it decreased by 20% compared to the A2 level.

Speed of Recordings of Listening Texts in Textbooks Used in Teaching Turkish as a Foreign Language According to Units

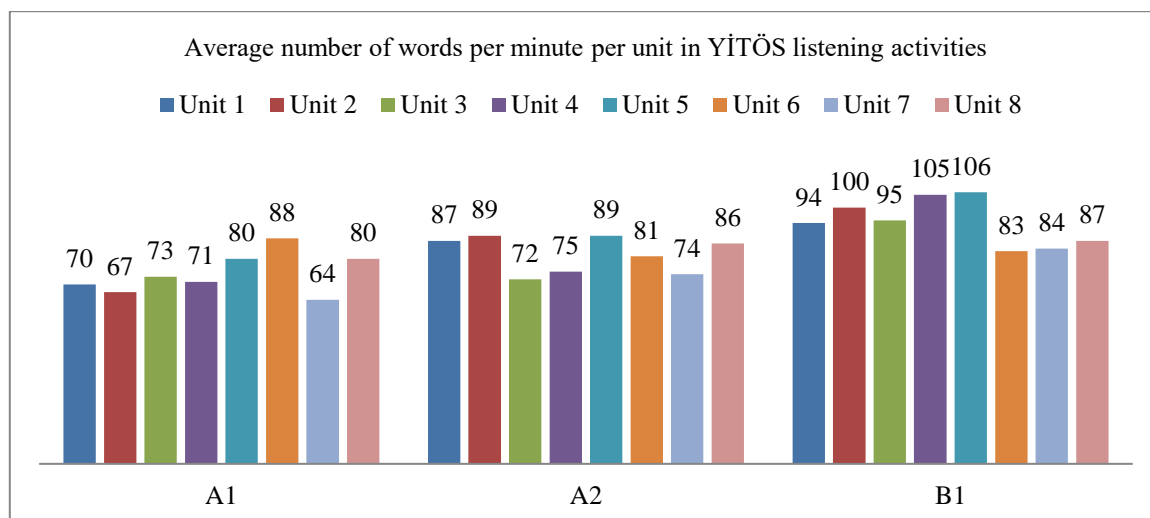

Figure 2. Average Number of Words per Minute per Unit in YİTÖS Listening Activities

The YİTÖS A1 book has an average of 74 words per minute in listening activities. When the average number of words per minute according to units at A1 level is examined, it is seen that the average number of words per minute is in the seventh unit with at least 64 words and in the sixth unit with a maximum of 88 words. The YİTÖS A2 book includes an average of 81 words per minute in listening activities. When the average number of words per minute according to units at A2 level is examined, it is seen that the average number of words per minute is in the third unit with at least 72 words, and in the second and fifth units with a maximum of 89 words. In the YİTÖS B1 book, there are an average of 95 words per minute in the listening activities. When the average number of words per minute according to the units at the B1 level is examined, it is seen that the average number of words per minute is in the sixth unit with at least 83 words and in the fifth unit with a maximum of 106 words.

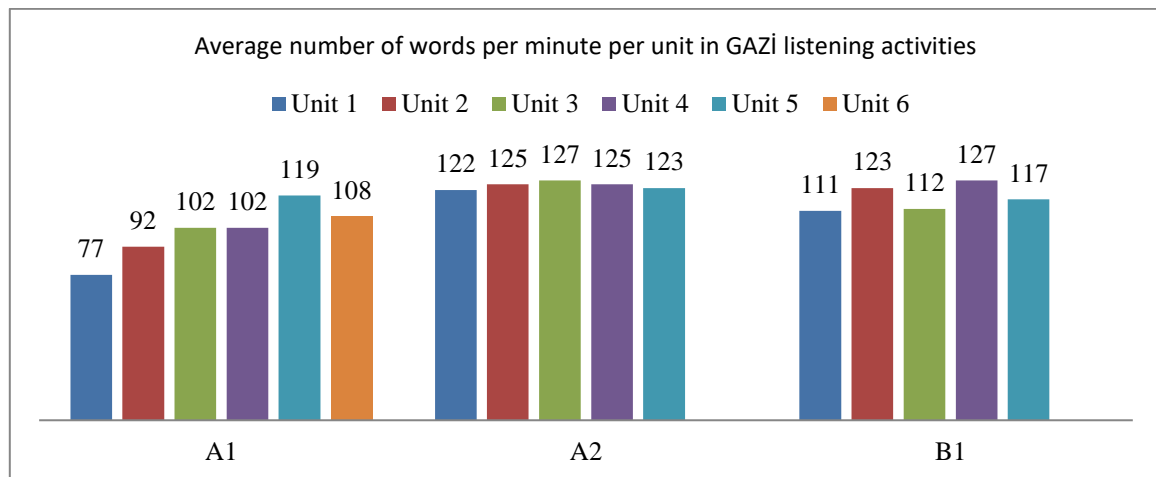

Figure 3. Average Number of Words per Minute per Unit in GAZI Listening Activities

The GAZI A1 book includes an average of 100 words per minute in listening activities. When the average number of words per minute according to units at A1 level is examined, it is seen that the average number of words per minute is in the first unit with at least 77 words and in the fifth unit with a maximum of 119 words. The GAZI A2 book has an average of 124 words per minute in listening activities. When the average number of words per minute according to units at A2 level is examined, it is seen that the average number of words per minute is in the first unit with at least 122 words and in the third unit with a maximum of 127 words. In the GAZI B1 book, there are an average of 118 words per minute in the listening activities. When the average number of words per minute according to the units at the B1 level is examined, it is seen that the average number of words per minute is in the first unit with at least 111 words and in the fifth unit with a maximum of 127 words.

Comparison of the Slowest and Fastest Voice Recordings in the Same Level in YITÖS and Gazi Textbooks

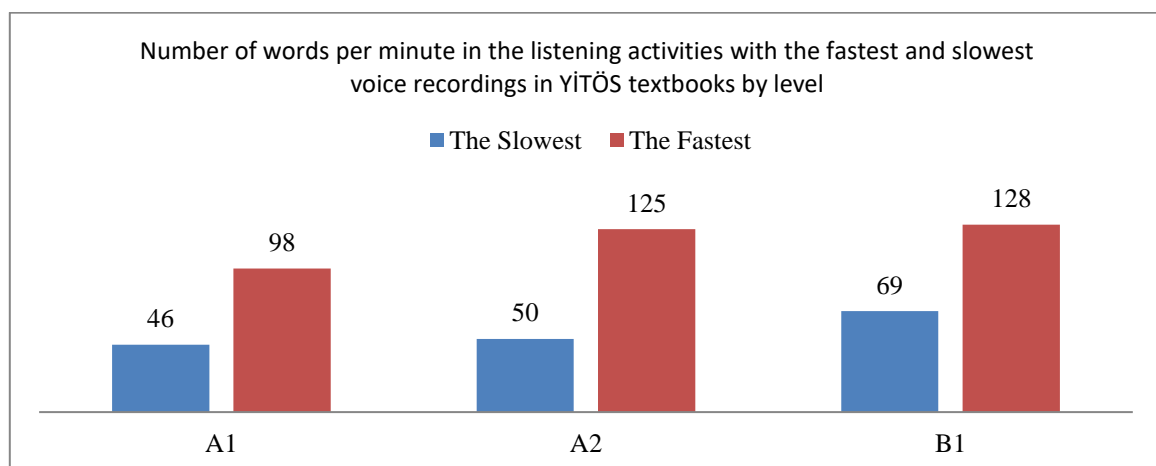

Figure 4. Number of Words per Minute in the Listening Activities with the Fastest and Slowest Voice Recordings in YITÖS Textbooks by Level

In the YİTÖS A1 textbook, the text titled " Kişisel Bilgilerim" with 46 words per minute has the slowest voice recording, and the text " Bugün Hava Nasıl?" is the fastest vocal activity.

In the YİTÖS A2 textbook, with 50 words per minute, "Niçin?" The text named "Hastanede" is the activity with the fastest voice recording, with 125 words per minute.

With 69 words per minute in the YİTÖS B1 textbook, the text titled "Film Dünyası" has the slowest voiceover, and the text "Emlakçıda" with 128 words per minute is the activity with the fastest voice recording.

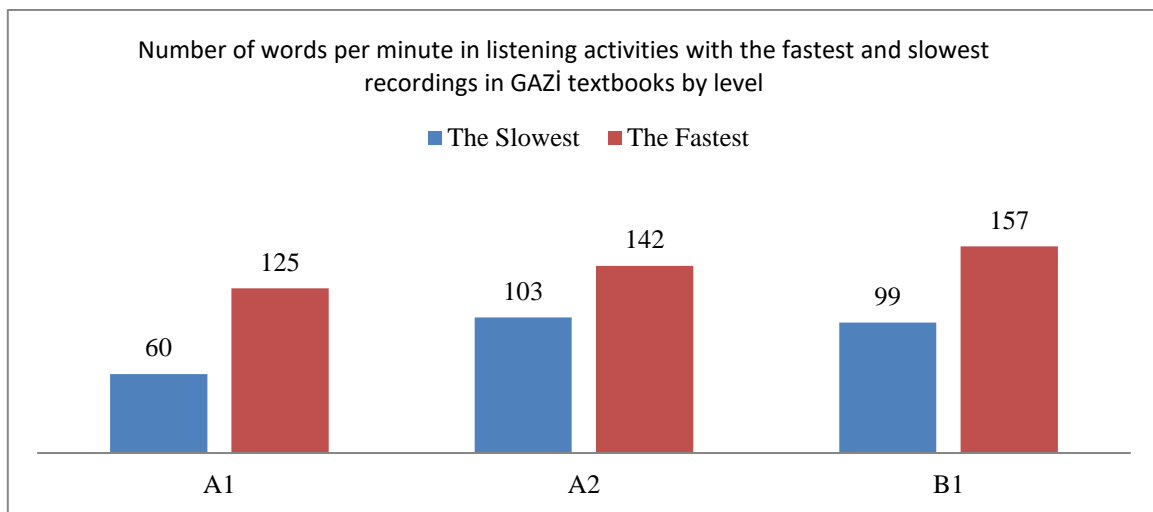

Figure 5. Number of Words per Minute in Listening Activities with the Fastest and Slowest Recordings in GAZİ Textbooks by Level

In the GAZİ A1 textbook, with 60 words per minute, the text titled "Fiziksel Özellikler" is the activity with the slowest voice recording, and the text called "Gençlik Parkı" with 125 words per minute is the activity with the fastest voice recording.

In the GAZİ A2 textbook, with 103 words per minute, the text named "Yanlış Adres" has the slowest voiceover, and the text "Dalış Kulübü" with 142 words per minute is the activity with the fastest voice recording.

With 99 words per minute in the GAZİ B1 textbook, the text titled "Psikolojide Renklerin Etkisi" and "Adam Olacak Çocuklar" is the activity with the slowest voice recordings, with 157 words per minute, the text "Bilgisayar Alırken" is the activity with the fastest voice recording.

Comparison of YİTÖS and Gazi Listening Activities According to Levels in terms of Voice Recording Speed

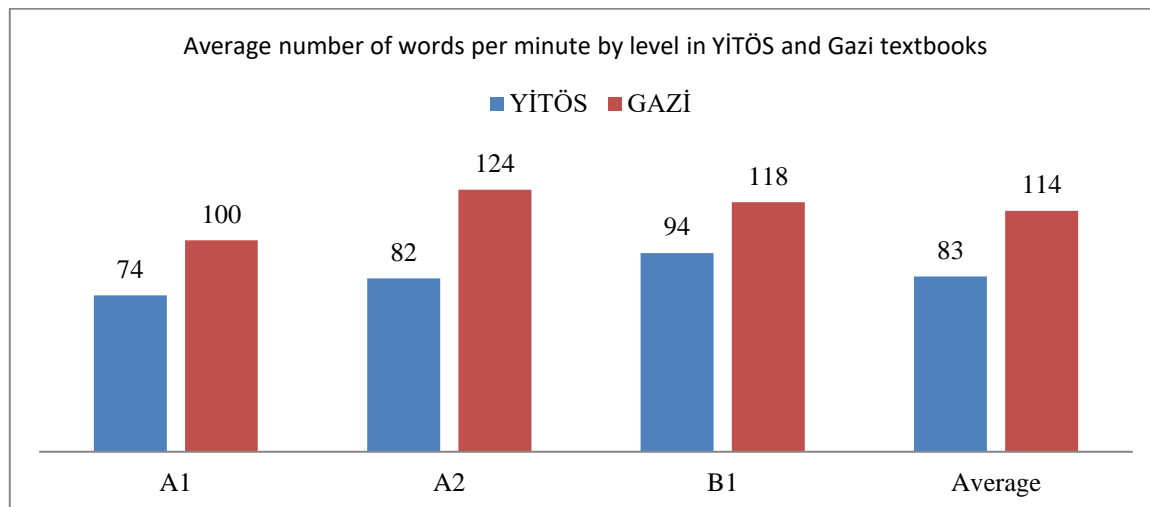

Figure 6. Average number of Words per Minute by Level in YİTÖS and Gazi Textbooks

While the average number of words per minute in the listening activities in the YİTÖS A1 coursebook is 74, it is 100 in the GAZİ A1 coursebook. In the listening activities in the Gazi A1 coursebook, the average number of words per minute is 35% higher than the YİTÖS A1 textbook.

While the average number of words per minute in listening activities in the YİTÖS A2 textbook is 82, it is 124 in the GAZİ A2 textbook. In the listening activities in the Gazi A2 textbook, the average number of words per minute is 51% higher than the YİTÖS A2 textbook.

While the average number of words per minute in listening activities in the YİTÖS B1 textbook is 94, it is 118 in the GAZİ B1 textbook. In the listening activities in the Gazi B1 textbook, the average number of words per minute is 26% higher than the YİTÖS B1 textbook.

When YİTÖS A1, A2 and B1 textbooks are taken together, the average number of words per minute in listening activities is 83. When GAZİ A1, A2 and B1 textbooks are taken together, the average number of words per minute in listening activities is 114. The average number of words per minute in the listening activities in Gazi A1, A2, B1 textbooks is 37% higher than the YİTÖS A1, A2, B1 textbooks.

CONCLUSION and DISCUSSION

In the Common European Framework of Reference for Languages (2013, p. 32), it is stated that the recordings of the listening texts should be slow and clear, including the B1 level, in order for foreign language learners to comprehend the texts they listen to. While the body language of the source language in the interaction between the sender and the receiver in the daily contexts helps to perceive what is intended to be addressed better, gestures and mimes are generally not included in the listening texts used in foreign language teaching sets.

Listening in YİTÖS and GAZİ Turkish teaching sets do not include any visual element This allows the listeners to understand what is meant to be told only through voices. In order for the listening texts to be understood by the audience, comprehensible inputs should be used in the listening activities. For this purpose, it is important to pay attention to the use of words-grammar appropriateness in accordance with the level, the speech rate appropriate to the level and the use of correct pronunciation in the recordings of the listening texts.

In the study conducted by Sefer and Benzer (2020), the instructors stated that the speed of the text is the most important problem among the listening comprehension problems in teaching Turkish as a foreign language. On the other hand, the students stated that in addition to the rapid speech in understanding what they are listening, there are also problems of insufficient comprehension of speech, lack of vocabulary, not listening to the rest of the text just because of by getting stuck in the meaning of a word. In the study conducted by Graham (2006), it was concluded that foreign language learners perceive themselves to be more unsuccessful in listening than their language learning skills. It was stated that the main difficulties in this study were the speed of the recordings of the listening texts, the one by one utterance of the words in the speech flow, and the conceptualization of the words. Chen (2013) revealed that the most important problem after the unknown vocabulary items as the problem of listening in a foreign language, is speaking fast. In the study carried out by Flowerdew and Miller (1992), three main problems experienced by students in lessons were determined. These are: 1. Speed of speaking, 2. New terminology and concepts, 3. Difficulties of concentration and problems related to the physical environment. In the study conducted by Kaldırım and Degeç (2017), it was revealed that students who learn Turkish as a foreign language experienced problems due to the use of accented speech, idioms and proverbs during listening, insufficient presence of known words, insufficient voice tone of the speaker, and rapid speech of the speaker. İltar and Dündar (2018) evaluated the views of students and lecturers on the *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti*, *Gazi Yabancılar İçin Türkçe Seti* and *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti* It was stated that the listening texts in these Teaching Sets were found to be too quick by the students and instructors alike. Tüm (2016, p. 131) states that the duration and speech rate of the listening texts in the textbooks should be appropriate to the learner's age, level and needs. In the research carried out by Özaltun (2018, p. 103), it has been concluded that the speech rate of the listening texts has a negative effect on both listenability and comprehension, and that the texts with a high speech rate are perceived as difficult and not well understood by the students.

In this study, which aims to reveal the differences in the voice recording speeds of the listening texts used in teaching Turkish as a foreign language, according to the teaching sets, the textbooks of *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti* and *Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti* A1, A2 and B1 were included in the study.

When the numerical distribution of the listening activities in the textbooks is analyzed according to the levels, a total of 90 listening activities, 33 in YİTÖS A1, 30 in A2 textbook and 27 in B1 textbook; it is concluded that there are 22 listening activities in Gazi A1 textbook, 20 in A2 and B1 textbooks, and a total of 62 listening activities.

The number of listening activities in YİTÖS textbooks included in the study is 45% higher than the number of listening activities in Gazi textbooks.

When the listening activities were examined in terms of the speech rates according to the levels, it was determined that an average of 74 words per minute in the YİTÖS A1 textbook, 82 words in the A2 textbook and 94 words in the B1 textbook. In YİTÖS textbooks, it is seen that the speech rates increases as the level increases. It was determined that the average number of words per minute increased by 10% at A2 level compared to A1 level, and by 17% at B1 level compared to A2 level. It was determined that an average of 100 words per minute in the Gazi A1 textbook, an average of 124 words in the A2 textbook, and an average of 118 words in the B1 textbook. It is observed that the speech rates increases when transitioning from GAZİ A1 textbook to A2 textbook, while the speech rates decreases when transitioning from A2 to B1. It is seen that the average number of words per minute increased at the A2 level by 24% compared to the A1 level, while at the B1 level it decreased by 20% compared to the A2 level.

When the listening activities are examined in terms of the average number of words per minute on a unit basis, the unit with the fastest voice recording rate in the YİTÖS A1 textbook contains 38% more words than the unit with the slowest voice recording rate. The unit with the fastest voice recording rate in the YİTÖS A2 textbook contains 24% more words than the unit with the slowest voice recording rate. The unit with the fastest voice recording rate in the YİTÖS B1 textbook contains 28% more words than the unit with the slowest voice recording rate. The unit with the fastest voice recording rate in the GAZİ A1 textbook contains 55% more words than the unit with the slowest voice recording rate. The unit with the fastest voice recording rate in the GAZİ A2 textbook contains 4% more words than the unit with the slowest voice recording rate. The unit with the fastest voice recording rate in the GAZİ B1 textbook contains 14% more words than the unit with the slowest voice recording rate. It is seen that the difference between the average voice recording speeds between units according to the levels is over 15%, except for Gazi A2 and B1 textbooks.

When the listening activities were examined in terms of comparing the fastest and slowest recordings of the listening texts in the same level, the fastest recorded activity in YİTÖS textbooks was 113% at A1 level in terms of the number of words per minute from the slowest activity; 150% at A2 level, which contains 86% more words at the B1 level. The fastest recorded activity in the GAZİ textbooks was 108% at A1 level in terms of the number of words per minute from the slowest activity; 38% at A2 level, including 59% more words at the B1 level. The difference between the average vocal speeds between the activities with the fastest and the slowest vocalization according to the levels is over 100% in YİTÖS A1, A2 and GAZİ A1 textbooks. It is seen that it is below 100% in YİTÖS B1 and Gazi A2, B1 textbooks.

When the listening activities are compared in terms of their voice recording speed in terms of teaching sets, it is concluded that Gazi A1, A2 and B1 textbooks have faster voice recording than YİTÖS textbooks. In fact, it is seen that the voice recording speed in the Gazi A1 textbook is higher than the voice recording speed in the YİTÖS B1

textbook. While the average number of words per minute in the listening activities in the YİTÖS A1 coursebook is 74, it is 100 in the GAZİ A1 coursebook. While the average number of words per minute in listening activities in the YİTÖS A2 textbook is 82, it is 124 in the GAZİ A2 textbook. While the average number of words per minute in listening activities in the YİTÖS B1 textbook is 94, it is 118 in the GAZİ B1 textbook. When YİTÖS A1, A2 and B1 textbooks are taken together, the average number of words per minute in listening activities is 83. When the GAZİ A1, A2 and B1 textbooks are taken together, the average number of words per minute in listening activities is 114.

In the listening activities in the Gazi A1 textbook, the average number of words per minute is 35% higher than the YİTÖS A1 textbook. In the listening activities in the Gazi A2 textbook, the average number of words per minute is 51% higher than the YİTÖS A2 textbook. In the listening activities in the Gazi B1 textbook, the average number of words per minute is 26% higher than the YİTÖS B1 textbook. In the listening activities in Gazi A1, A2, B1 textbooks, the average number of words per minute is 37% higher than YİTÖS A1, A2, B1 textbooks.

RECOMMENDATIONS

- The average number of words per minute should be considered in the speech rate of listening texts used in teaching Turkish as a foreign language.
- The level of the learners should be taken into consideration in the speech rate of the listening texts, and attention should be paid to ensure that the speech rate is not below or above the level.
- The speech rate of the listening texts should show a systematic increase according to the levels.
- The speech rate of the listening texts used in teaching Turkish as a foreign language should be slow and clear, including at B1 level, as stated in the Common European Framework of Reference for Languages (2013, p. 32).
- The difference between the speech rate of the listening texts in the teaching sets used in teaching Turkish as a foreign language should be minimized.
- Quantitative studies should be conducted to determine the average number of words per minute according to the levels in the speech rate of the listening texts used in the teaching of Turkish as a foreign language.

ETHICAL TEXT

In this article, journal writing rules, publication principles, research and publication ethics rules, journal ethics rules have been followed. Responsibility for any violations that may arise regarding the article belongs to the author.

Author(s) Contribution Rate: The author's contribution to this article is 100%.

REFERENCES

- Benati, A. G. (2020). Key questiona in language teaching. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1558/isla.18742>
- Bozavlı, E. (2017). Yabancı dil öğretiminde videolarda dinleme hızının anlama üzerindeki etkisi. *Iğdir University Journal of Social Sciences*, 11, 39-55.
- Brulhart, M. (1986). Foreigner talk in the ESL classroom: interactional adjustments to adult students at two language proficiency levels. *TESL Canada Journal*, 3. (SI). 29-42. <https://doi.org/10.18806/tesl.v3i0.992>
- Chen, A. (2013). EFL listener's strategy development and listening problems: A process-based study. *The Journal of Asia TEFL*, 10 (3), 81-101.
- Council of Europe / Department of Modern Languages. (2013). Framework of common European recommendations for languages learning, teaching and assessment. https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEera_evesi.pdf
- Durmuş, M. (2013). İkinci/yabancı dil öğretiminde sadeleştirilmiş metin sorunları üzerine. *Bilig*, 65. 135-150.
- Erdil, M. (2018). Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Kuruluna bağlı 209 üniversitede yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (60), 93-112. 10.17719/jisr.2018.2764
- Flowerdew, J. & Miller, L. (1992). Student perceptions, problems and strategies in second language lecture comprehension. *RELC Journal*, 23 (2). 60-80. <https://doi.org/10.1177/003368829202300205>
- Graham, S. (2006). Listening comprehension: The learners' perspective. *System*, 34(2), 165-182. <https://doi.org/10.1016/j.system.2005.11.001>
- Huang, L. F. & Graf, T. (2020). Speech rate and pausing in English: comparing learners at different levels of proficiency with native speakers. *Taiwan Journal of TESOL*, 17 (1), 57-86.
- İltar L. & Dündar, S. A. (2018). Suriyeli öğrencilere Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan öğretim setleri hakkında karşılaştırmalı bir değerlendirme çalışması. *Education and Society in the 21st Century*, 7 (2), 523-539.
- Kaldırım, A. & Degeç, H. (2017). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dinleme esnasında karşılaştıkları sorunlar. *Journal of Educational Sciences Research*, 7 (1), 19-36. <https://dx.doi.org/10.22521/jesr.2017.71.1>
- Korkmaz, C. B. (2019). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kullanılan dinleme metinlerinin metin işleme süreleri. *International Journal of Languages Education and Teaching*, 7 (1). 121-146. <http://dx.doi.org/10.18033/ijla.4098>
- Krashen, S. D. & Terrell, T. D. (1998). The natural approach: language acquisition in the classroom. Prentice Hall.
- Özaltun, H. (2018). Yabancılara Türkçe öğretiminde sesli metinlerin dinlenebilirlik açısından tanımlanması ve sınıflandırılması. [Doktora tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Özbay, M. (2008). Türkçe özel öğretim yöntemleri I. Öncü Kitap.

- Sefer, A. & Benzer, A. (2020). Bütüncül bir yaklaşımla yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisi. *International Journal of Language Academy*, 8 (3), 123-142. <http://dx.doi.org/10.29228/ijla.42254>
- Tozlu, E. (2017). The development of a listening test for learners of Turkish as a foreign language. [Master dissertation]. Boğaziçi University.
- Tüm, G. (2016). Yabancılarla Türkçe ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinin Avrupa Ortak Başvuru Metnine uygunluğu üzerine bir çalışma. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 4 (2), 125-142. 10.18298/ijlet.603
- Vandergrift, L. (1999). Facilitating second language listening comprehension: Acquiring successful strategies. *ELT Journal*. 53 (3), 168-176
- Yıldırım, A. & Şimşek H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Zhao, Y. (1997). The effects of listeners' control of speech rate on second language comprehension. *Applied Linguistics*, 18 (1). 49-68. <https://doi.org/10.1093/applin/18.1.49>

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ÖĞRETİM SETLERİNDEKİ DİNLEME METİNLERİNİN SESLENDİRİLME HIZLARI

Öz

Dört temel dil becerisinden biri olan dinleme, iletişimin doğru bir şekilde kurulabilmesi açısından oldukça önemlidir. Alıcı tarafından doğru bir şekilde anlamlandırılmayan mesajlar iletişimin önündeki en büyük engellerden biridir. Yabancı dil öğrenimi süreçlerinde mesajların alıcı tarafından doğru bir şekilde anlamlandırılabilmesi için dinleme metinlerinin seslendirilmesinde seviyeye uygun kelime - gramer kullanımına, seviyeye uygun seslendirme hızına ve doğru telaffuz kullanımına özen gösterilmesi gerekir. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde yabancı dil öğrencilerinin dinledikleri metinleri anlamlandırabilmeleri için seslendirmelerin B1 seviyesi de dâhil olmak üzere yavaş ve açık bir şekilde olması gerektiği belirtilmektedir. Bu bakımdan dinleme metinlerinin dinleyicinin anlayabileceği bir biçimde düzenlenmiş olması başka bir deyişle öğrencilerin seviyelerine göre uyarlanmış olması gerekmektedir. Aksi takdirde dinleyiciler metni anlamlandırmakta zorluk çekebilmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin seslendirilme hızlarını tespit etmeyi amaçlayan bu çalışma nitel araştırma olarak planlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum araştırması yapılmış olup verilerin elde edilmesi için doküman incelemesi yöntemine başvurulmuştur. Çalışmanın inceleme nesnesini alanda yaygın bir şekilde kullanılmakta olan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti (YİTÖS) A1, A2, B1 ders kitapları ve Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti (GAZİ) A1, A2, B1 ders kitaplarında yer alan seslendirilmesi yapılmış dinleme metinleri oluşturmaktadır. Çalışmada inceleme kapsamına alınmış olan YİTÖS ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinin sayısının Gazi ders kitaplarındaki dinleme etkinliği sayısından %45 daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Gazi A1, A2, B1 ders kitaplarında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısının YİTÖS A1, A2, B1 ders kitaplarından %37 daha fazla olduğu hatta Gazi A1 ders kitabındaki seslendirme hızının YİTÖS B1 ders kitabındaki seslendirme hızından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dinleme metinleri, seslendirilme hızı, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretim setleri.

GİRİŞ

Dört temel dil becerisinden biri olan dinleme becerisi insanların günlük hayat içerisinde en yaygın şekilde karşılaştıkları beceridir. Ancak bu durum ana dili edinimi, eğitimi ve yabancı dil öğrenimi süreçlerinde birbirinden farklılık gösterebilmektedir. Ana dili edinimi ve eğitimi süreçlerinde iki dilliler hariç olmak üzere günlük hayat içerisinde tartışmasız olarak en yaygın biçimde maruz kalınan beceri olan dinleme, yabancı dil öğreniminde hedef dilin öğrenildiği yere göre kendi içinde farklılık gösterebilmektedir. Yabancı dil öğrenimi hedef dilin ana dili olarak kullanıldığı bir yerde gerçekleşiyorsa hedef dile maruz kalma oranı oldukça yüksek iken yabancı dil öğrenimi, hedef dilin ana dili olarak kullanılmadığı bir yerde gerçekleşiyor ise hedef dilde dinleme becerisine maruz kalma oranı oldukça düşük seviyelerde görülebilmektedir. Hatta yabancı dil öğrenimi, hedef dilin ana dili olarak kullanılmadığı bir yerde gerçekleşiyorsa dinleme becerisi sadece ders içi dinleme etkinliklerinden ibaret olabilmektedir.

Yabancı dil öğrenimi süreçlerinde hedef dilin ana dili olarak kullanılmadığı yerlerde öğretim programları ve öğretim setleri oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Hedef dilin ana dili olarak kullanıldığı yerlerde dil öğrencileri günlük hayat içerisinde çok farklı biçimlerde farkında olmadan hedef dile karşılaşabilmekte ve birçok şekilde gizil öğrenmeler gerçekleşebilmektedir. Ancak hedef dilin ana dili olarak konuşulmadığı yerlerde dil öğrencileri için öğrenim gördükleri öğretim merkezindeki öğretim setleri çoğu zaman öğretim sürecini belirleyen tek kaynak konumunda olabilmektedir. Bu da öğretim setlerinin dil öğrenim sürecindeki önemini ortaya koymaktadır.

Yetişkinlere yönelik olarak gerçekleştirilen yabancı dil öğretim süreçlerinde özel amaçlı bir öğretim amaçlanmıyorsa dört temel dil becerisine eşit oranda yer veren bir öğretimin planlanması gerekmektedir. Ancak öğretim setleri incelendiğinde dört temel dil becerisine eşit oranda yer verilmediği görülmektedir. Korkmaz (2019, s. 137) tarafından yapılan bir araştırmada okuma metinlerinin metin işleme süreleri bakımından dinleme metinlerine göre Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti'nde %400, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti'nde %500 oranında daha fazla olduğu ortaya koyulmaktadır. Bu oranlar Türkçenin yabancı dil olarak öğretim setlerinde dinleme becerisine verilen önemin okuma becerisine verilen önemden ne kadar az olduğunu göstermektedir.

Dinlediğini anlama son derece bütünleştirici bir beceridir. Diğer dil becerilerinin ortaya çıkmasını kolaylaştırarak dil öğrenme / edinme sürecinde önemli bir rol oynar (Vandergrift, 1999, s. 170). Krashen ve Terrel (1998, s.32)'e göre girdi hipotezinde dinlediğini anlama ve okumanın dil programında birincil öneme sahip olduğu ve ikinci bir dilde akıcı konuşma (veya yazma) yeteneğinin zamanla kendiliğinden geleceği iddia edilmektedir. Bu bakımdan dinleme becerisi anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerilerini doğrudan etkilemektedir.

“Dinleme, konuşan ya da sesli okuyan bir kişinin vermek istediği mesajı, tam olarak anlayabilme becerisidir.” (Özbay, 2008, s. 5). Bu bakımdan dinleyiciye sunulan dinleme metninin anlaşılabilir olması gerekmektedir. Özellikle yabancı dil öğretiminde kullanılan dinleme metinlerinin öğrencinin seviyesine uygun olması öğrencinin dinlediklerini anlamlandırmasında etkilidir. Dinleme metinlerinin seslendirilmesinde seviyeye uygun kelime ve gramer kullanımı, seviyeye uygun seslendirme hızı ve telaffuz dinleyicinin metni anlamlandırmasına etki eder.

Alanyazında yapılan araştırmalarda ana dili konuşurlarının yabancı dil konuşurlarıyla yaptıkları konuşmaların bir başka ana dili konuşuruyla yaptıkları konuşmalara göre farklılıklar içerdiği görülmektedir. Bu farklılıklar řu şekildedir:

- Daha yavaş konuşma
- Daha yüksek sesle konuşma
- Daha net söyleyiş
- Abartılı telaffuz
- Daha fazla duraklama
- Daha fazla pekiştirme vurgusu
- Daha kısa ifadeler
- Sözdizimsel karmaşıklıktan kaçınma
- Düşük sıklıktaki unsurlardan ve deyimlerden kaçınma (Brulhart, 1986, s. 29-30).

Girdi hipotezine göre, dil edinimi ancak iletilmekte olan bir mesaj anlaşıldığında gerekleēebilir. Dilleri anlaşılabilir girdi yoluyla edindiğimiz kabul edilirse o zaman herhangi bir dil ğretim programının en önemli ögesinin girdi olduğu sonucu çıkar (Krashen ve Terrell, 1998, s. 55). Girdi; duyup okunan, iletişimsel bir amacı olan dili ifade etmektedir. Öğrenciler kelime bilgisi, dil bilgisi, telaffuz gibi belirli dil özellikleri ve diğer bilgileri içeren dili duyar veya okur. Bu zellikler ancak anlamlarla bağlantılı olmaları ve anlaşılabilir olmaları durumunda öğrencinin dil sistemine girer (Benati, 2020, s. 60). Yabancı dil ğretiminde dil öğrencisinin sınırlı dil yetisinin gözetilmesi esas alınır (Durmuş, 2013, s. 136). Dinleme metinlerinin dinleyicinin anlayabileceği bir biçimde düzenlenmiş olması gerekir. Bu bakımdan dinleme metinlerinin seslendirilme hızlarının öğrencilerin seviyelerine göre uyarlanması gerekmektedir. Aksi takdirde dinleyiciler metni anlamlandırmakta zorluk çekebilmektedir.

Seslendirmenin hızlı olması alt seviyedeki öğrencilerin dinleme anlamasını engelleyebilir. Metinlerin seslendirilme hızının hesaba katılması ve farklı yeterlilik seviyelerindeki dinleme metinlerinin seslendirilme hızları arasındaki farkların dikkatlice değerlendirilmesi önemlidir (Tozlu, 2017, s. 42-43). Seslendirme hızı, dinlediğini anlamayı etkileyen önemli bir faktör olarak tanımlanmaktadır. Daha yavaş seslendirmelerin dinlediğini anlamayı kolaylaştırdığına dair yaygın inanç olmasına rağmen deneysel çalışmalar çelişkili bulgular da ortaya koymaktadır (Zhao, 1997, s. 49). Seslendirme hızlarının seviyenin altında olması da birtakım sorunlara yol açabilmektedir. Normalden yavaş sesletim öğrencilerin dikkatlini dağıtılabilmekte, odaklanma sorunlarına yol açabilmekte, ana dilinde düşünmeye neden olabilmekte, kelimeler arasında kopukluktan dolayı cmlerin anlamı kaırılılabilmektedir (Bozavlı, 2017, s. 52). Bu sebeple dinleme hızlarının seviyenin altında olmaması da önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır.

Diller için Avrupa Ortak neriler erevesi (Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü [AK / MDB], 2013, s.32)'nde dinleme becerisine dair ortak öneri düzeylerinin tanımlanmasında A1, B1 ve C2 düzeylerinde konuşma hızına değerilmektedir. Dinlemeyle ilgili seviyelere dair tanımlamalar řu şekildedir:

A1: "Benimle ya da ailemle ilgili veya benim çevremde dolaşan somut şeyleri bildiğim sözcüklerle çok basit tümcelerle ve ancak yavaş yavaş ve tane tane konuşulduğunda anlayabilirim."

B1: "Anlaşılır ve ölçünlü dil kullanıldığında ve iş, okul, boş zaman etkinlikleri ve benzeri gibi bilinen şeyler söz konusu olduğunda, konuşmanın ana noktasını anlayabilirim. Eğer oldukça yavaş ve acık konuşulursa güncel olaylar, benim mesleğim ve ilgi alanlarımla ilintili radyo ve televizyon yayınlarından temel bilgileri anlayabilirim."

C2: "İster canlı ister medyada konuşulan dili, hatta hızlı konuşulsa bile, anlamakta hiçbir zorluk çekmem. Sadece farklı konuşma türüne/aksana alışabilmem için biraz zamana ihtiyacım olabilir."

Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde de belirtildiği üzere dinlenen metinlerin anlamlandırılabilmesi için B1 seviyesi de dâhil olmak üzere yavaş ve açık olması gerektiği ifade edilmektedir. Bu anlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin hızlarının seviyelere göre sınıflandırılmış olması gerekmektedir.

Bu çalışma Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin seslendirilme hızlarının incelenmesini amaçlamaktadır. Çalışmanın temel problem cümlesini "Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin seslendirilme hızları arasındaki farklılık nasıldır?" sorusu oluşturmaktadır. Çalışma, bu problem cümlesinin yanında aşağıdaki alt sorulara da cevap aramaktadır.

- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinin sayısal dağılımı nasıldır?
- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinin sayısal dağılımı öğretim setlerine göre ne ölçüde değişiklik göstermektedir?
- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin seslendirilme hızlarında seviyelere göre farklılık oranı nasıldır?
- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin seslendirilme hızlarında ünitelere göre farklılık oranı nasıldır?
- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarında aynı seviye içerisinde yer alan en yavaş ve en hızlı seslendirmelerin birbirine oranı nasıldır?
- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin seslendirilme hızlarının öğretim setlerine göre farklılık oranı nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin seslendirilme hızlarını tespit etmeyi amaçlayan bu çalışma nitel araştırma olarak planlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma

desenlerinden durum araştırması yapılmıştır. Çalışmada verilerin elde edilmesi için doküman incelemesi yöntemine başvurulmuştur. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.189).

İnceleme Nesnesi

Çalışmanın inceleme nesnesini alanda çok yaygın bir şekilde kullanılmakta olan Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1, A2, B1 ders kitapları ve Gazi Üniversitesi tarafından hazırlanmış Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti A1, A2, B1 ders kitaplarında yer alan seslendirilmesi yapılmış dinleme metinleri oluşturmaktadır.

Erdil (2018, s. 108) tarafından Türkiye’de yer alan Yüksek Öğretim Kurumlarında kullanılan Türkçe öğretim setlerinin tespit edildiği araştırmada en çok kullanılan üç öğretim setinin Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti ve Gazi Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti olduğu tespit edilmiştir. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti’nin 33 üniversitede, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti’nin 17 üniversitede, Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti’nin 17 üniversitede kullanıldığı çalışmada ortaya koyulmuştur. Bu sebeple çalışmanın inceleme nesnesi olarak kullanılacak iki öğretim seti Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti olarak seçilmiştir.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (2013, s. 32)’nde dinleme becerisine ait yeterlik tanımlamalarına bakıldığında A1 ve B1 seviyelerinde seslendirmelerin yavaş ve açık olması gerektiğine değinilmektedir. Bu sebeple seslendirme hızlarına ait inceleme nesnesi A1, A2 ve B1 düzeyleri olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Seslendirme hızlarının ölçümü ile ilgili olarak en sık kullanılan yöntem, toplam kelime sayısının dakika cinsinden konuşma süresine bölünmesiyle hesaplanan dakika başına düşen kelime sayısıdır (Huang and Graf, 2020, s.61). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin seslendirilme hızlarının tespit edilmesi amacıyla Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti’nde yer alan A1, A2 ve B1 ders kitaplarındaki dinleme etkinlikleri doküman analizi yöntemiyle incelenmiş ve inceleme sonucunda çıkan dakika başına düşen kelime sayısı yüzdeler ve sayısal değer bakımından ifade edilmiştir.

Dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen kelime sayısının tespitinde metne ait seslendirmelerin başladığı ve bittiği süre esas alınmış olup etkinliğe ait bilgilendirmelerin yer aldığı kısımlar dikkate alınmamıştır. Ayrıca cümle kullanımlarının olmadığı veya duraklamaların sıkça yer aldığı dinleme etkinlikleri inceleme kapsamına dâhil edilmemiştir. Araştırma içerisinde incelemeye alınmamış etkinlikler şunlardır:

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 seviyesi: “Alfabe öğreniyorum”, “Milletler”, “Güle Güle Sana”, “Sayılar”, “Uzun İnce Bir Yoldayım”, “Filiz ve Mehmet’in Özellikleri”, “Bugün Bayram”

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 seviyesi: “Nane Limon Kabuğu”, “Senden Başka”

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 seviyesi: “Yalan Dünya”, “Rüyalarda Buluşuruz”

Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti A1 seviyesi: “Yeni Kelimeler”

BULGULAR

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Dinleme Etkinliklerine Ait Sayısal Veriler

Bu bölümde YİTÖS ve GAZİ A1, A2, B1 ders kitaplarında yer alan dinleme etkinliklerinin tamamı seviyelere göre sayısal olarak tablo ve grafiklerle gösterilmiştir.

YİTÖS ve GAZİ Dinleme Etkinliklerinin Seviyelere Göre Sayısal Dağılımı

Tablo1. Dinleme Metinlerine Ait Sayısal Veriler

A1									
	1. Ünite	2. Ünite	3. Ünite	4. Ünite	5. Ünite	6. Ünite	7. Ünite	8. Ünite	Toplam
YİTÖS	9	3	3	4	3	4	3	4	33
GAZİ	3	4	3	4	4	4			22

A2									
	1. Ünite	2. Ünite	3. Ünite	4. Ünite	5. Ünite	6. Ünite	7. Ünite	8. Ünite	Toplam
YİTÖS	4	5	3	4	3	4	3	4	30
GAZİ	4	4	4	4	4				20

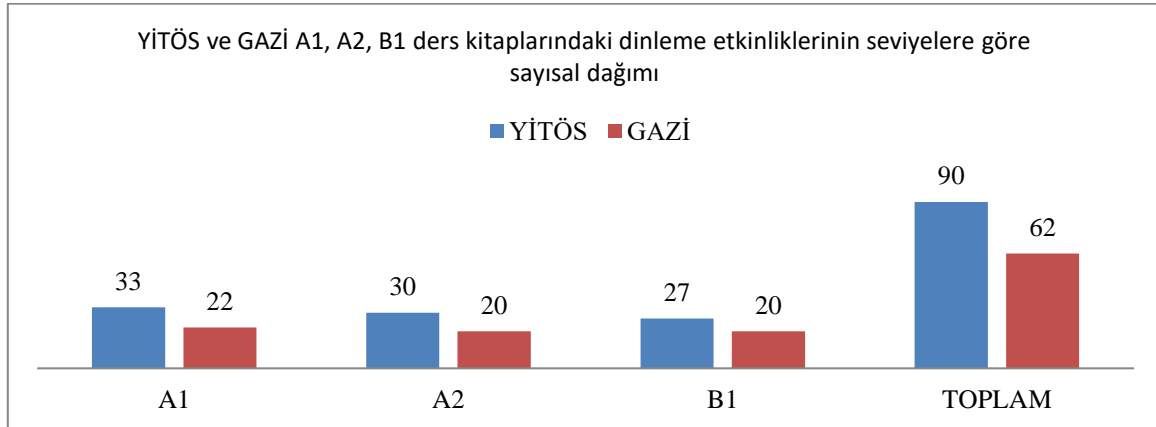
B1									
	1. Ünite	2. Ünite	3. Ünite	4. Ünite	5. Ünite	6. Ünite	7. Ünite	8. Ünite	Toplam
YİTÖS	3	5	3	3	3	4	3	3	27
GAZİ	4	4	4	4	4				20

YİTÖS A1, A2 ve B1 ders kitaplarında sekizer ünite yer alırken Gazi ders kitaplarında A1 seviyesinde altı ünite, A2 ve B1 seviyesinde beşer ünite yer almaktadır.

YİTÖS A1 ders kitabında 33, A2 ders kitabında 30 ve B1 ders kitabında 27 olmak üzere toplamda 90 dinleme etkinliği yer almaktadır. YİTÖS A1 seviyesinde ünite başına ortalama 4,1; A2 seviyesinde 3,7; B1 seviyesinde 3,3 dinleme etkinliği yer almaktadır. A1 seviyesinde bir üniteye yer alan dinleme etkinliği en fazla 9 dinleme etkinliği ile birinci üniteye, en az 3 dinleme etkinliği ile ikinci, üçüncü, beşinci ve yedinci ünitelerdedir. A2 seviyesinde bir üniteye yer alan dinleme etkinliği en fazla 5 dinleme etkinliği ile ikinci üniteye, en az 3 dinleme etkinliği ile üçüncü, beşinci ve yedinci ünitelerdedir. B1 seviyesinde bir üniteye yer alan dinleme etkinliği en fazla 5 dinleme etkinliği ile ikinci üniteye, en az 3 dinleme etkinliği ile birinci, üçüncü, dördüncü beşinci, yedinci ve sekizinci ünitelerdedir.

Gazi ders kitaplarında yer alan dinleme etkinlikleri YİTÖS ders kitaplarında olduğu gibi seviyelere ve ünitelere göre pek farklılık göstermemektedir. Gazi A1 ders kitabında 22, A2 ve B1 ders kitaplarında 20’şer olmak üzere toplamda 62 dinleme etkinliği yer almaktadır. Gazi A1 ders kitabında birinci ve üçüncü üniteye 3’er diğer ünitelerde 4’er dinleme etkinliği yer almaktadır. A2 ve B1 ders kitaplarında her üniteye 4’er dinleme etkinliği bulunmaktadır.

YİTÖS ve GAZİ Dinleme Etkinliklerinin Seviyelere Göre Sayısal Bakımdan Karşılaştırılması

Şekil 1. YİTÖS ve GAZİ A1, A2, B1 Ders Kitaplarındaki Dinleme Etkinliklerinin Seviyelere Göre Sayısal Dağılımı

YİTÖS A1, A2 ve B1 ders kitaplarında yer alan dinleme etkinliklerinin sayısı Gazi ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinin sayısından tüm seviyelerde daha fazladır. YİTÖS ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinin sayısı Gazi ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinin sayısından A1 ders kitabında %33, A2 ders kitabında %50, B1 ders kitabında %35 daha fazladır. YİTÖS A1, A2 ve B1 ders kitaplarındaki toplam dinleme etkinliği sayısı Gazi A1, A2 ve B1 ders kitaplarındaki toplam dinleme etkinliği sayısından %45 daha fazladır.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Dinleme Etkinliklerinin Seslendirilme Hızlarına Ait Veriler

Bu bölümde YİTÖS ve GAZİ ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinden seslendirilme hızları bağlamında inceleme kapsamına alınanları dakika başına düşen kelime sayısı esas alınarak ünite ve seviye ortalamaları belirtilerek tablo ve grafiklerde gösterilmiştir.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Dinleme Metinlerinin Seviyelere Göre Seslendirilme Hızları

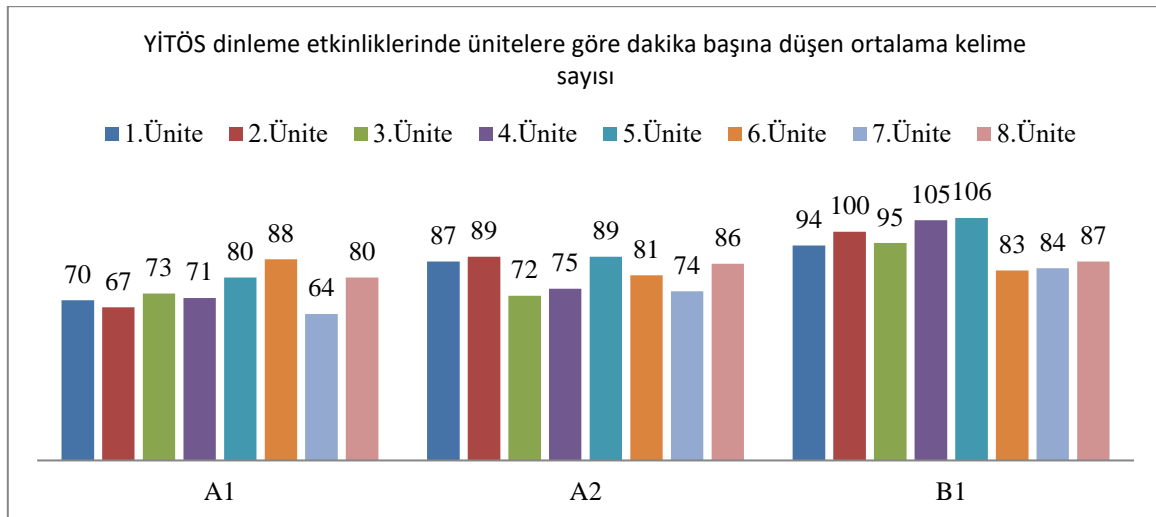
Tablo 2. Dinleme Metinlerinde Dakika Başına Düşen Kelime Sayısına Ait Veriler

		A1								
		1. Ünite	2. Ünite	3. Ünite	4. Ünite	5. Ünite	6. Ünite	7. Ünite	8. Ünite	Ortalama
YİTÖS		71	67	73	71	80	88	64	80	74
GAZİ		77	92	102	102	119	108			100
		A2								
		1. Ünite	2. Ünite	3. Ünite	4. Ünite	5. Ünite	6. Ünite	7. Ünite	8. Ünite	Ortalama
YİTÖS		87	89	72	75	89	81	74	86	82
GAZİ		122	125	127	125	123				124
		B1								
		1. Ünite	2. Ünite	3. Ünite	4. Ünite	5. Ünite	6. Ünite	7. Ünite	8. Ünite	Ortalama
YİTÖS		94	100	95	105	106	83	84	87	94
GAZİ		111	123	112	127	117				118

YİTÖS A1 ders kitabında dakika başına ortalama 74 kelimenin, A2 ders kitabında 82 kelimenin ve B1 ders kitabında 94 kelimenin seslendirildiği tespit edilmiştir. YİTÖS ders kitaplarında seviye ilerledikçe seslendirilme hızlarının arttığı görülmektedir. Dakika başına düşen ortalama kelime sayısının A2 seviyesinde A1 seviyesine göre %10, B1 seviyesinde A2 seviyesine göre %17 oranında arttığı görülmektedir.

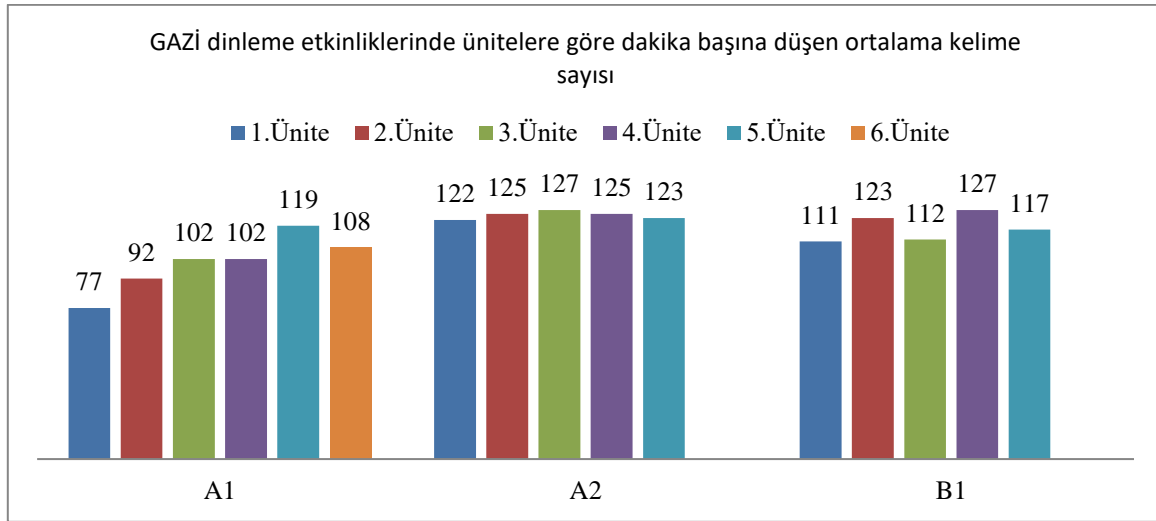
Gazi A1 ders kitabında dakika başına ortalama 100 kelimenin, A2 ders kitabında 124 kelimenin ve B1 ders kitabında 118 kelimenin seslendirildiği tespit edilmiştir. GAZİ A1 ders kitabından A2 ders kitabına geçişte seslendirilme hızının arttığı görülürken A2 seviyesinden B1 seviyesine geçişte seslendirilme hızının azaldığı görülmektedir. Dakika başına düşen ortalama kelime sayısının A2 seviyesinde A1 seviyesine göre %24 arttığı görülürken B1 seviyesinde A2 seviyesine göre %20 oranında azaldığı görülmektedir.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Dinleme Metinlerinin Ünitelere Göre Seslendirilme Hızları

Şekil 2. YİTÖS Dinleme Etkinliklerinde Ünitelere Göre Dakika Başına Düşen Ortalama Kelime Sayısı

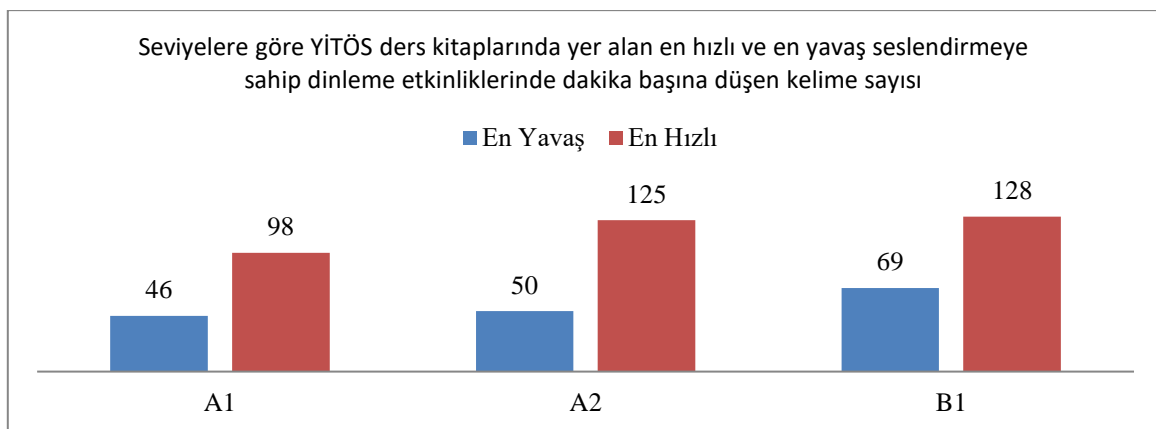
YİTÖS A1 kitabında dinleme etkinliklerinde dakika başına ortalama 74 kelime yer almaktadır. A1 seviyesinde ünitelere göre dakika başına düşen ortalama kelime sayısı incelendiğinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısının en az 64 kelime ile yedinci ünite, en fazla 88 kelime ile altıncı ünite yer aldığı görülmektedir. YİTÖS A2 kitabında dinleme etkinliklerinde dakika başına ortalama 81 kelime yer almaktadır. A2 seviyesinde ünitelere göre dakika başına düşen ortalama kelime sayısı incelendiğinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısının en az 72 kelime ile üçüncü ünite, en fazla 89 kelime ile ikinci ve beşinci ünitelerde yer aldığı görülmektedir. YİTÖS B1 kitabında dinleme etkinliklerinde dakika başına ortalama 95 kelime yer almaktadır. B1 seviyesinde ünitelere göre dakika başına düşen ortalama kelime sayısı incelendiğinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısının en az 83 kelime ile altıncı ünite, en fazla 106 kelime ile beşinci ünite yer aldığı görülmektedir.

Şekil 3. GAZİ Dinleme Etkinliklerinde Ünitelere Göre Dakika Başına Düşen Ortalama Kelime Sayısı

GAZİ A1 kitabında dinleme etkinliklerinde dakika başına ortalama 100 kelime yer almaktadır. A1 seviyesinde ünitelere göre dakika başına düşen ortalama kelime sayısı incelendiğinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısının en az 77 kelime ile birinci ünite, en fazla 119 kelime ile beşinci ünite yer aldığı görülmektedir. GAZİ A2 kitabında dinleme etkinliklerinde dakika başına ortalama 124 kelime yer almaktadır. A2 seviyesinde ünitelere göre dakika başına düşen ortalama kelime sayısı incelendiğinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısının en az 122 kelime ile birinci ünite, en fazla 127 kelime ile üçüncü ünite yer aldığı görülmektedir. GAZİ B1 kitabında dinleme etkinliklerinde dakika başına ortalama 118 kelime yer almaktadır. B1 seviyesinde ünitelere göre dakika başına düşen ortalama kelime sayısı incelendiğinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısının en az 111 kelime ile birinci ünite, en fazla 127 kelime ile beşinci ünite yer aldığı görülmektedir.

YİTÖS ve Gazi Ders Kitaplarında Aynı Seviye İçerisinde Yer Alan En Yavaş ve En Hızlı Seslendirmelerin Karşılaştırılması

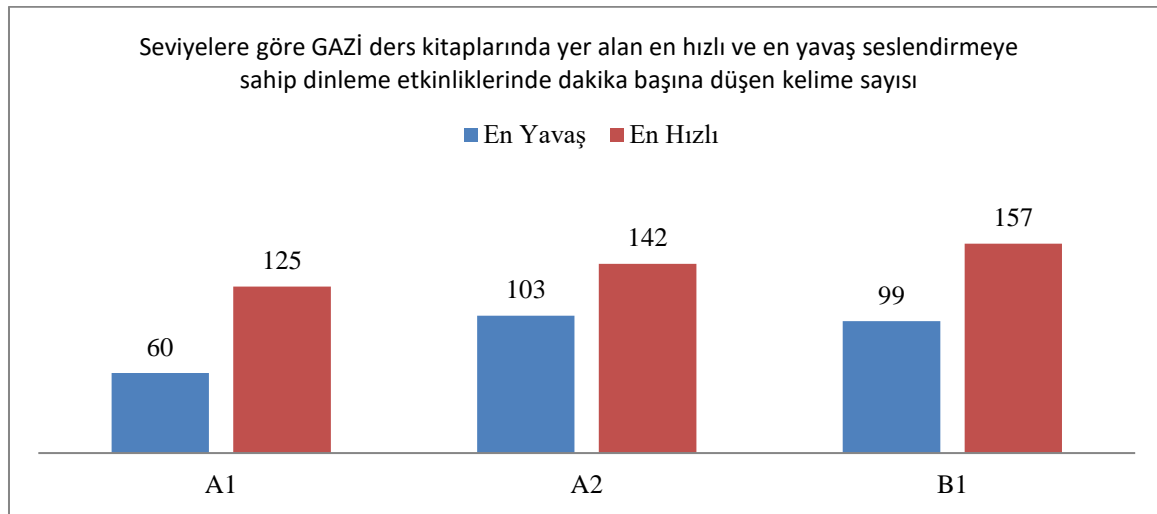

Şekil 4. Seviyelere Göre YİTÖS Ders Kitaplarında Yer Alan En Hızlı ve En Yavaş Seslendirmeye Sahip Dinleme Etkinliklerinde Dakika Başına Düşen Kelime Sayısı

YİTÖS A1 ders kitabında dakika başına düşen 46 kelime ile “Kişisel Bilgilerim” adlı metin en yavaş seslendirmeye sahip etkinlik, dakika başına düşen 98 kelime ile “Bugün Hava Nasıl?” adlı metin en hızlı seslendirmeye sahip etkinliktir.

YİTÖS A2 ders kitabında dakika başına düşen 50 kelime ile “Niçin?” adlı metin en yavaş seslendirmeye sahip etkinlik, dakika başına düşen 125 kelime ile “Hastanede” adlı metin en hızlı seslendirmeye sahip etkinliktir.

YİTÖS B1 ders kitabında dakika başına düşen 69 kelime ile “Film Dünyası” adlı metin en yavaş seslendirmeye sahip etkinlik, dakika başına düşen 128 kelime ile “Emlakçıda” adlı metin en hızlı seslendirmeye sahip etkinliktir.

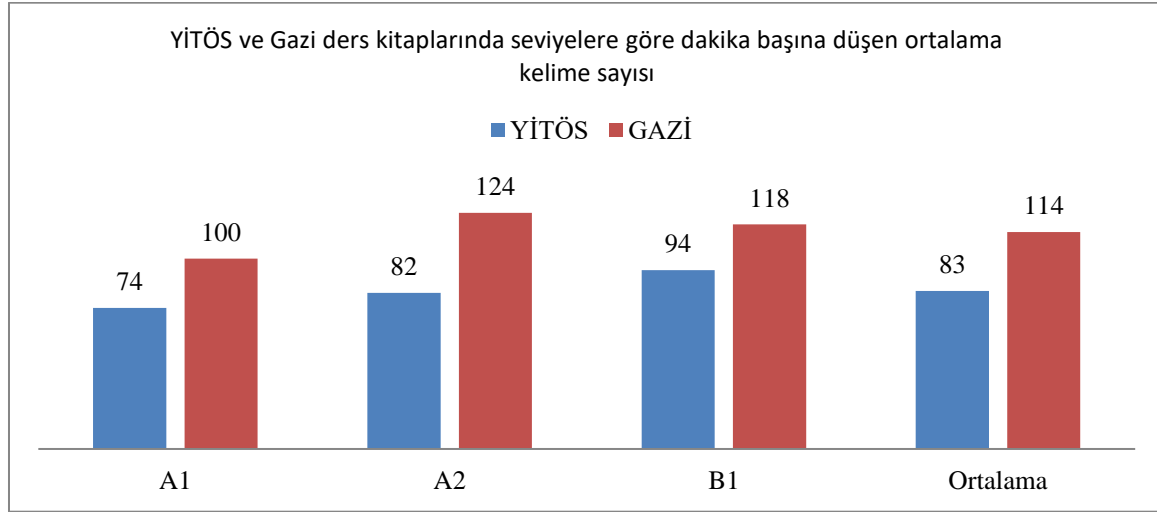
Şekil 5. Seviyelere Göre GAZİ Ders Kitaplarında Yer Alan En Hızlı ve En Yavaş Seslendirmeye Sahip Dinleme Etkinliklerinde Dakika Başına Düşen Kelime Sayısı

GAZİ A1 ders kitabında dakika başına düşen 60 kelime ile “Fiziksel Özellikler” adlı metin en yavaş seslendirmeye sahip etkinlik, dakika başına düşen 125 kelime ile “Gençlik Pakı” adlı metin en hızlı seslendirmeye sahip etkinliktir.

GAZİ A2 ders kitabında dakika başına düşen 103 kelime ile “Yanlış Adres” adlı metin en yavaş seslendirmeye sahip etkinlik, dakika başına düşen 142 kelime ile “Dalış Kulübü” adlı metin en hızlı seslendirmeye sahip etkinliktir.

GAZİ B1 ders kitabında dakika başına düşen 99 kelime ile “Psikolojide Renklerin Etkisi” ve “Adam Olacak Çocuklar” adlı metin en yavaş seslendirmeye sahip etkinlik, dakika başına düşen 157 kelime ile “Bilgisayar Alırken” adlı metin en hızlı seslendirmeye sahip etkinliktir.

YİTÖS ve Gazi Dinleme Etkinlerinin Seslendirilme Hızları Bakımından Seviyelere Göre Karşılaştırılması

Şekil 6. YİTÖS ve Gazi Ders Kitaplarında Seviyelere Göre Dakika Başına Düşen Ortalama Kelime Sayısı

YİTÖS A1 ders kitabında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı 74'ken GAZİ A1 ders kitabında 100'dür. Gazi A1 ders kitabında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı YİTÖS A1 ders kitabından %35 daha fazladır.

YİTÖS A2 ders kitabında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı 82'ye ken GAZİ A2 ders kitabında 124'tür. Gazi A2 ders kitabında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı YİTÖS A2 ders kitabından %51 daha fazladır.

YİTÖS B1 ders kitabında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı 94'ken GAZİ B1 ders kitabında 118'dir. Gazi B1 ders kitabında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı YİTÖS B1 ders kitabından %26 daha fazladır.

YİTÖS A1, A2 ve B1 ders kitapları birlikte ele alındığında dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı 83'tür. GAZİ A1, A2 ve B1 ders kitapları birlikte ele alındığında dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı 114. Gazi A1, A2, B1 ders kitaplarında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı YİTÖS A1, A2, B1 ders kitaplarından %37 daha fazladır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (2013, s. 32)'nde yabancı dil öğrencilerinin dinledikleri metinleri anlamlandırabilmeleri için seslendirmelerin B1 seviyesi de dâhil olmak üzere yavaş ve açık bir şekilde olması gerektiği belirtilmektedir. Olağan iletişim sürecinde kaynak ve alıcı arasındaki etkileşimde kaynağın beden dili, anlatılmak istenenlerin daha iyi anlaşılabilmesine yardımcı olurken yabancı dil öğretim setlerinde kullanılan dinleme metinlerinde genellikle görsel davranışlara yer verilmemektedir. YİTÖS ve GAZİ Türkçe öğretim

setlerinde dinlemeler, herhangi bir izleme unsuru içermemektedir. Bu da dinleyicilerin anlatılmak istenenleri sadece ses yolu ile anlamasına imkân tanımaktadır. Dinleme metinlerinin dinleyiciler tarafından anlaşılabilmesinin sağlanması için dinleme etkinliklerinde anlaşılabilir girdilerin işe koşulması gerekir. Bu amaçla dinleme metinlerinin seslendirilmesinde seviyeye uygun kelime - gramer kullanımına, seviyeye uygun seslendirme hızına ve doğru telaffuz kullanımına özen gösterilmesi önem arz etmektedir.

Sefer ve Benzer (2020) tarafından yapılan çalışmada öğretim elemanları, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dinlediğini anlama problemleri arasında metin hızının en önemli sorun olduğunu belirtmiştir. Öğrenciler ise dinlediğini anlamada hızlı konuşma ile birlikte konuşmanın yeterince anlaşılır olmaması, kelime bilgisi eksikliği, bir kelimeye takılarak metnin geri kalanını dinlememe problemlerinin de olduğunu belirtmiştir. Graham (2006) tarafından yapılan çalışmada yabancı dil öğrencilerinin kendilerini dil öğrenme alanlarına göre dinlemede daha başarısız gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada belirtilen ana zorlukların seslendirmelerin hızlı olması, konuşma akışındaki sözcüklerin tek tek ortaya çıkarılması ve sözcüklerin anlamlandırılması olduğu belirtilmiştir. Chen (2013) çalışmasında yabancı dilde dinleme problemi olarak anlamı bilinmeyen kelimelerden sonraki en önemli sorunun hızlı konuşma olduğunu ortaya koymuştur. Flowerdew ve Miller (1992) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin derslerde yaşadıkları üç ana problem tespit edilmiştir. Bunlar: 1. Konuşma hızı, 2. Yeni terminoloji ve kavramlar, 3. Konsantre olmanın zorlukları ve fiziksel çevre ile ilgili problemlerdir. Kaldırım ve Degeç (2017) tarafından yapılan araştırmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dinleme esnasında aksanlı konuşma, deyimler ve atasözlerinin kullanılması, anlamı bilinen sözcük varlığının yetersiz olması, konuşmacının ses tonunun yetersiz olması ve konuşmacının hızlı konuşmasından kaynaklı sorunlar yaşandığı ortaya koyulmuştur. İltar ve Dünder (2018) tarafından İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti, Gazi Yabancılar İçin Türkçe Seti ve Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti hakkında öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerinin değerlendirildiği çalışmada dinleme becerisinin kazandırılmasıyla ilgili İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti'ndeki ve Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti'ndeki dinleme metinlerinin öğrenciler ve öğretim elemanları tarafından hızlı bulunduğu ifade edilmiştir. Tüm (2016, s. 131); ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin süresinin ve seslendirilme hızının öğrencinin yaş, seviye ve gereksinimine uygun olması gerektiğini belirtmektedir. Özaltun (2018, s. 103) tarafından yapılan araştırmada dinleme metinlerinin seslendirilme hızının hem dinlenebilirlik hem de anlama üzerinde olumsuz bir etki oluşturduğu, seslendirilme hızı yüksek olan metinlerin öğrencilerce zor olarak algılandığı ve iyi anlaşılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan dinleme metinlerine ait seslendirme hızlarının öğretim setlerine göre farklılıklarını ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ve Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti A1, A2 ve B1 ders kitapları inceleme kapsamına alınmıştır.

Ders kitaplarında yer alan dinleme etkinliklerinin sayısal dağılımı seviyelere göre incelendiğinde YİTÖS A1 ders kitabında 33, A2 ders kitabında 30 ve B1 ders kitabında 27 olmak üzere toplamda 90 dinleme etkinliğinin; Gazi A1 ders kitabında 22, A2 ve B1 ders kitaplarında 20'şer olmak üzere toplamda 62 dinleme etkinliğinin bulunduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

İnceleme kapsamına alınmış olan YİTÖS ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinin sayısı Gazi ders kitaplarındaki dinleme etkinliği sayısından %45 daha fazladır.

Dinleme etkinlikleri, seviyelere göre seslendirilme hızları bakımından incelendiğinde YİTÖS A1 ders kitabında dakika başına ortalama 74 kelimenin, A2 ders kitabında ortalama 82 kelimenin ve B1 ders kitabında ortalama 94 kelimenin seslendirildiği tespit edilmiştir. YİTÖS ders kitaplarında seviye ilerledikçe seslendirilme hızlarının arttığı görülmektedir. Dakika başına düşen ortalama kelime sayısının A2 seviyesinde A1 seviyesine göre %10, B1 seviyesinde A2 seviyesine göre %17 oranında arttığı tespit edilmiştir. Gazi A1 ders kitabında dakika başına ortalama 100 kelimenin, A2 ders kitabında ortalama 124 kelimenin ve B1 ders kitabında ortalama 118 kelimenin seslendirildiği tespit edilmiştir. GAZİ A1 ders kitabından A2 ders kitabına geçişte seslendirilme hızının arttığı görülürken A2 seviyesinden B1 seviyesine geçişte seslendirilme hızının azaldığı görülmektedir. Dakika başına düşen ortalama kelime sayısının A2 seviyesinde A1 seviyesine göre %24 arttığı görülürken B1 seviyesinde A2 seviyesine göre %20 oranında azaldığı görülmektedir.

Dinleme etkinlikleri ünite esaslı olarak dakika başına düşen ortalama kelime sayısı bakımından incelendiğinde YİTÖS A1 ders kitabında en hızlı seslendirme oranına sahip ünite, en yavaş seslendirme oranına sahip üniteden %38 daha fazla kelime içermektedir. YİTÖS A2 ders kitabında en hızlı seslendirme oranına sahip ünite, en yavaş seslendirme oranına sahip üniteden %24 daha fazla kelime içermektedir. YİTÖS B1 ders kitabında en hızlı seslendirme oranına sahip ünite, en yavaş seslendirme oranına sahip üniteden %28 daha fazla kelime içermektedir. GAZİ A1 ders kitabında en hızlı seslendirme oranına sahip ünite, en yavaş seslendirme oranına sahip üniteden %55 daha fazla kelime içermektedir. GAZİ A2 ders kitabında en hızlı seslendirme oranına sahip ünite, en yavaş seslendirme oranına sahip üniteden %4 daha fazla kelime içermektedir. GAZİ B1 ders kitabında en hızlı seslendirme oranına sahip ünite, en yavaş seslendirme oranına sahip üniteden %14 daha fazla kelime içermektedir. Seviyelere göre üniteler arası ortalama seslendirme hızları arasındaki farkın Gazi A2 ve B1 ders kitapları haricinde %15'in üzerinde olduğu görülmektedir.

Dinleme etkinlikleri aynı seviye içerisinde yer alan en hızlı ve en yavaş seslendirmelerin karşılaştırılması bakımından incelendiğinde YİTÖS ders kitaplarında seslendirmesi en hızlı olan etkinlik, en yavaş olan etkinlikten dakika başına düşen kelime sayısı bakımından A1 seviyesinde %113; A2 seviyesinde %150; B1 seviyesinde %86 daha fazla kelime içermektedir. GAZİ ders kitaplarında seslendirmesi en hızlı olan etkinlik, en yavaş olan etkinlikten dakika başına düşen kelime sayısı bakımından A1 seviyesinde %108; A2 seviyesinde %38; B1 seviyesinde %59 daha fazla kelime içermektedir. Seviyelere göre en hızlı ve en yavaş seslendirmeye sahip etkinlikler arasındaki ortalama seslendirme hızları arasındaki fark YİTÖS A1, A2 ve GAZİ A1 ders kitaplarında %100'ün üzerinde; YİTÖS B1 ve Gazi A2, B1 ders kitaplarında %100'ün altında olduğu görülmektedir.

Dinleme etkinleri seslendirme hızları bakımından öğretim setleri açısından karşılaştırıldığında Gazi A1, A2 ve B1 ders kitaplarının YİTÖS ders kitaplarından daha hızlı seslendirilmeye sahip olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Hatta Gazi A1 ders kitabındaki seslendirme hızının YİTÖS B1 ders kitabındaki seslendirme hızından daha yüksek olduğu

görülmektedir. YİTÖS A1 ders kitabında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı 74'ken GAZİ A1 ders kitabında 100'dür. YİTÖS A2 ders kitabında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı 82'yken GAZİ A2 ders kitabında 124'tür. YİTÖS B1 ders kitabında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı 94'ken GAZİ B1 ders kitabında 118'dir. YİTÖS A1, A2 ve B1 ders kitapları birlikte ele alındığında dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı 83'tür. GAZİ A1, A2 ve B1 ders kitapları birlikte ele alındığında dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı 114.

Gazi A1 ders kitabında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı YİTÖS A1 ders kitabından %35 daha fazladır. Gazi A2 ders kitabında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı YİTÖS A2 ders kitabından %51 daha fazladır. Gazi B1 ders kitabında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı YİTÖS B1 ders kitabından %26 daha fazladır. Gazi A1, A2, B1 ders kitaplarında yer alan dinleme etkinliklerinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı YİTÖS A1, A2, B1 ders kitaplarından %37 daha fazladır.

ÖNERİLER

- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan dinleme metinlerinin seslendirilmesinde dakika başına düşen ortalama kelime sayısı dikkate alınmalıdır.
- Dinleme metinlerinin seslendirilmesinde öğrencilerin seviyesi göz önünde bulundurulmalı, seslendirilme hızının seviyenin altında veya üzerinde olmamasına dikkat edilmelidir.
- Dinleme metinlerinin seslendirilme hızları seviyelere göre sistematik bir artış göstermelidir.
- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan dinleme metinlerinin seslendirilme hızları Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (2013, s. 32)'nde belirtildiği üzere B1 seviyesi de dâhil olmak üzere yavaş ve açık bir şekilde olmalıdır.
- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan öğretim setlerindeki dinleme metinlerinin seslendirilme hızları arasındaki farklılık en aza indirilmelidir.
- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan dinleme metinlerinin seslendirilme hızlarında seviyelere göre dakika başına düşen ortalama kelime sayısının kaç olması gerektiği yönünde nicel çalışmalar yapılmalıdır.

Etik Metni

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazar(lar)a aittir.”

Yazarın Katkı Oranı Beyanı: Yazarın bu makaleye katkısı %100'dür.

KAYNAKÇA

- Avrupa Konseyi / Modern Diller Bölümü. (2013). *Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi öğrenim, öğretim ve değerlendirme*.
https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEera_evesi.pdf
- Benati, A. G. (2020). Key questiona in language teaching. Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1558/isla.18742>
- Bozavlı, E. (2017). Yabancı dil öğretiminde videolarda dinleme hızının anlama üzerindeki etkisi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 39-55.
- Brulhart, M. (1986). Foreigner talk in the ESL classroom: interactional adjustments to adult students at two language proficiency levels. *TESL Canada Journal*, 3. (SI). 29-42. <https://doi.org/10.18806/tesl.v3i0.992>
- Chen, A. (2013). EFL listener's strategy development and listening problems: A processbased study. *The Journal of Asia TEFL*, 10 (3), 81-101.
- Durmuş, M. (2013). İkinci/yabancı dil öğretiminde sadeleştirilmiş metin sorunları üzerine. *Bilig*, 65. 135-150.
- Erdil, M. (2018). Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Kuruluna bağlı 209 üniversitede yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (60), 93-112. [10.17719/jisr.2018.2764](https://doi.org/10.17719/jisr.2018.2764)
- Flowerdew, J. & Miller, L. (1992). Student perceptions, problems and strategies in second language lecture comprehension. *RELC Journal*, 23 (2). 60-80. <https://doi.org/10.1177/003368829202300205>
- Graham, S. (2006). Listening comprehension: The learners' perspective. *System*, 34(2), 165-182.
<https://doi.org/10.1016/j.system.2005.11.001>
- Huang, L. F. & Graf, T. (2020). Speech rate and pausing in English: comparing learners at different levels of proficiency with native speakers. *Taiwan Journal of TESOL*, 17 (1), 57-86.
- İltar L. & Dündar, S. A. (2018). Suriyeli öğrencilere Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan öğretim setleri hakkında karşılaştırmalı bir değerlendirme çalışması. 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, 7 (2), 523-539.
- Kaldırım, A. & Degeç, H. (2017). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dinleme esnasında karşılaştıkları sorunlar. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 19-36. <https://dx.doi.org/10.22521/jesr.2017.71.1>
- Korkmaz, C. B. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kullanılan dinleme metinlerinin metin işleme süreleri*. *International Journal of Languages Education and Teaching*, 7 (1). 121-146.
<http://dx.doi.org/10.18033/ijla.4098>
- Krashen, S. D. & Terrell, T. D. (1998). *The natural approach: language acquisition in the classroom*. Prentice Hall.
- Özaltun, H. (2018). Yabancılara Türkçe öğretiminde sesli metinlerin dinlenebilirlik açısından tanımlanması ve sınıflandırılması. [Doktora tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Özbay, M. (2008). Türkçe özel öğretim yöntemleri I. Öncü Kitap.
- Sefer, A. & Benzer, A. (2020). Bütüncül bir yaklaşımla yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisi. *International Journal of Language Academy*, 8 (3), 123-142. <http://dx.doi.org/10.29228/ijla.42254>
-

- Tozlu, E. (2017). The development of a listening test for learners of Turkish as a foreign language. [Yüksek lisans tezi]. Boğaziçi Üniversitesi.
- Tüm, G. (2016). Yabancılara Türkçe ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinin Avrupa Ortak Başvuru Metnine uygunluğu üzerine bir çalışma. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 4 (2), 125-142. 10.18298/ijlet.603
- Vandergrift, L. (1999). Facilitating second language listening comprehension: Acquiring successful strategies. *ELT Journal*. 53 (3), 168-176
- Yıldırım, A. & Şimşek H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Zhao, Y. (1997). The effects of listeners' control of speech rate on second language comprehension. *Applied Linguistics*, 18 (1). 49-68. <https://doi.org/10.1093/applin/18.1.49>